

УДК 539.3

НЕЛІНІЙНІ МОДИ КОЛИВАНЬ І СКЛАДНА ПОВЕДІНКА МАЯТНИКОВОЇ СИСТЕМИ У МАГНІТНОМУ ПОЛІ

Юлія Сурганова, Юрій Міхлін

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

yuliia.surhanova@khpri.edu.ua, yuri.mikhlin@gmail.com

В [1, 2] досліджено маятникову систему під дією електромагнітної сили. Ця ж робота присвячена дослідженню динаміки системи пов'язаних маятників з істотно відмінними інерційними характеристиками у магнітному полі, з урахуванням демпфування в системі. Методом багатьох масштабів побудовано нелінійні нормальні моди коливань [3, 4]. Використано апроксимацію Паде магнітного впливу, щоб найбільшою мірою задовольнити експериментальним даним.

Математична модель системи (рис. 1) подана безрозмірною системою диференціальних рівнянь:

$$\begin{cases} \varepsilon \mu \ddot{\phi}_1 = \varepsilon \gamma M_{mag}^* (\phi_1) + \varepsilon M_{D_1}^* (\phi_1, \phi_2) + \varepsilon \mu M^{(g)*} (\phi_1) + M^{(k)*} (\phi_1, \phi_2), \\ \ddot{\phi}_2 = \varepsilon \gamma M_{mag}^* (\phi_2) + \varepsilon M_{D_2}^* (\phi_1, \phi_2) + M^{(g)*} (\phi_2) + M^{(k)*} (\phi_1, \phi_2), \end{cases} \quad (1)$$

де M_{mag}^* – магнітна сила; λ – інтенсивність магнітного впливу; $M_{D_1}^*$ – демпфуючі моменти, $M_{D_1}^* = -\left(\frac{C_1}{I} \dot{\phi}_1 + \frac{C_e}{I} (\dot{\phi}_1 - \dot{\phi}_2)\right)$, де $C_1 \dot{\phi}_1, C_2 \dot{\phi}_2$ – моменти опору довкільця; $C_e (\dot{\phi}_1 - \dot{\phi}_2), C_e (\dot{\phi}_2 - \dot{\phi}_1)$ – демпфуючі моменти, створювані пружним елементом; $M^{(g)*}, M^{(k)*}$ – моменти, що створені силами тяжіння та пружними силами відповідно; де $M^{(g)*} = -\frac{r}{I} \sin \phi_{1,2}$, $r = mgs$, s – відстань між центром мас маятника і віссю обертання, m – маса найбільшого маятника; $M^{(k)*} = \frac{-k_l}{I} (\phi_1 - \phi_2)$, k_l – жорсткість сполучного пружного елемента; μ – коефіцієнт, що характеризує співвідношення мас двох маятників; I – момент інерції, $I = 4ms^2$; ε – умовний малий параметр, що виділяє відносно малі складові в рівняннях руху.

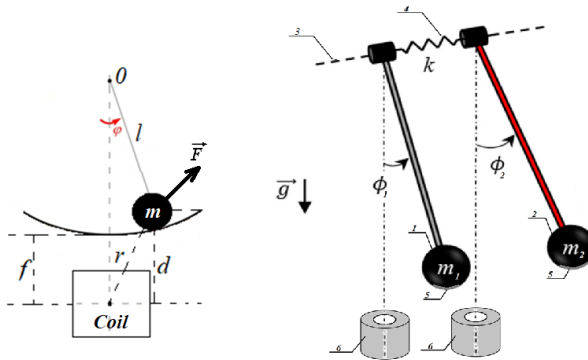

Рис. 1 Система пов'язаних маятників

Отримано як синфазну, так і локалізовану моди коливань. Аналітичний розв'язок порівняно з результатами чисельного моделювання, на основі методу Рунге – Кутти 4-го порядку, де для розрахунку мод коливань використовуються початкові значення змінних, визначених в аналітичному розв'язку. Чисельне моделювання, що включає також розрахунок частотного спектра і аналіз стійкості нелінійної нормальної моди при зміні параметрів системи і початкових кутів, дозволяє виявити як регулярну, так і нерегулярну поведінку системи.

1. Polczyński K., Wijata A., Awrejcewicz J., Wasilewski G. Numerical and experimental study of dynamics of two pendulums under a magnetic field // P. I. Mech. Enf I-J Sys. – 2019. – **233**. – P. 441–453.
2. Wijata A., Polczyński K., Awrejcewicz J. Theoretical and numerical analysis of regular one-side oscillations in a single pendulum system driven by a magnetic field // Mech. Syst. Signal Process. – 2021. – **150**. – 107229.
3. Avramov K.V., Mikhlin Yu.V. Review of applications of nonlinear normal modes for vibrating mechanical systems // Appl. Mech. Rev. – 2013. – **65**, No. 2. – 020801.
4. Mikhlin Yu.V., Avramov K.V. Nonlinear normal modes for vibrating mechanical systems. Review of theoretical developments // Appl. Mech. Rev. – 2010. – **63**, No. 6. – 060802.

NONLINEAR VIBRATION MODES AND COMPLEX BEHAVIOR OF A PENDULUM SYSTEM UNDER A MAGNETIC FIELD

The paper is dedicated to investigations of local and coupled vibration modes of the damped system consisting of two connected pendulums having significantly different masses under the action of a magnetic force and a damper. Such modes are constructed using the multiple scales method; the stability of the modes is also analysed. Analytical results are compared with numerical simulation when the Runge-Kutta method and the spectrum presentation are used. An appearance of the complex behaviour when the system parameters change is found and investigated.